

ZGORNJA SLIVNICA

Modernizirana lokalna cesta

Vas Zgornja Slivnica v krajevni skupnosti Šmarje Sap je ena od vasi, ki je bila po vojni soočena z velikim odlivom mladih ljudi v večja mesta, tako da je število prebivalcev padlo iz 130 na 80 v letu 1989. Zaradi tega so se krajanji zavedali, da morajo nuditi mladim približno enake pogoje za delo in življenje kot so v večjih naseljih. Največji rezultati so bili doseženi v zadnjih nekaj letih, saj so v letu 1986 uredili, oziroma asfaltirali 640 m lokalne in 280 m krajeve ceste. Se prej pa so poskrbeli za zdravo pitno vodo, katere je prireka v letu 1981 s pomočjo lokalne mladinske delovne akcije, na kateri je sodelovala mladinska delovna brigada Jože Kovačič. Po prvi fazi asfaltiranja so teklo dveletne priprave za povezavo s Perovim in naprej v Grosuplje. Njihova želja se jim je uresničila v letošnjem letu, natančneje v mesecu novembru, ko je bila ta cesta asfal-

tirana ter položena zaporna plast na delu, ki so ga asfaltirali v letu 1986. Dela je financirala Republiška skupnost za ceste, sofinancirali pa so tudi sami krajanji z enkratnimi prispevki. Trasa nove ceste je dolga 1300 metrov. Seveda ne smemo pri tem izpustiti vloge krajevske skupnosti Šmarje Sap, saj so prvi del trase, asfaltiran v letu 1986, krajanji financirali s pomočjo krajevske skupnosti. Za boljše in kvalitetnejše pogoje življenja želijo krajanji tudi avtobusno povezavo Grosuplje — Lipoglav — Sostro — Ljubljana, pri čemer je potrebno asfaltirati cesto do Lipoglava. Prav tako želijo urediti prevoz otrok v šolo ter povečati število telefonskih priključkov. Naloge torej še veliko, vendar krajanji ne dvomijo, da jih s pomočjo širše družbene skupnosti ne bi mogli uresničiti, ter tako krajanom nuditi enakovredne pogoje za delo in življenje.

KRAJEVNA SKUPNOST KRKA

Aktivnosti v letu 1989

Bliža se konec leta in prav je, da že prej naredimo analizo opravljenega dela in preverimo realizacijo plana za leto 1989. Realizacijo plana nam je najbolj ovirala visoka inflacija, saj smo želeli s skromnimi sredstvi iz samopriskrbe narediti kar največ. Največ pozornosti in sredstev smo namenili gradnji Druženega centra. Zgrajeno je bilo ostreže (les so prispevali krajanji KS Krka), nabavljen je bil material za krovsko in kleparska dela, ki so bila tudi v celoti izvršena. V naslednji fazi smo nabavili polovico oken, trenutno pa se izvajajo zidarska dela (cementni obrzigi).

Nadaljevali smo aktivnosti na področju urejanja cest v KS. V vasi Laze smo asfaltirali 350 m krajeve poti. Sodelovali smo tudi pri pridobivanju soglasij za rekonstrukcijo ceste v vasi Gabrovčec in Velike Lese — Marinka vas.

Za krajane KS Krka pa je pomembna tudi izgradnja povezovalnega cevovoda Muljava — Znojle, ki zagotavlja nemoteno oskrbo s kvalitetno pitno vodo iz stiškega vodovodnega sistema. Trenutno je v gradnji 100 m³ vodohran v Znojlih. Izgradnja le-tega pa bo omogočila tudi realizacijo projekta vodooskrbe za vasi Mali Videm in Višinski del Brinja, ki do sedaj niso imele vodovoda.

V letu, ki se izteka smo skrbeli za redni odvoz odpadkov z kontejnerji. Za konec leta in začetek prihodnjega leta pa načrtujemo skupaj z Komunalno skupnostjo in inšpekcijskimi službami sanacijo črnih odlagališč smeti na področju naše KS. Zavedamo se, da bomo z čistim okoljem in urejeno komunalno infrastrukturo prispevali k hitrejšemu razvoju naše KS.

Freska Mirka Šubica v varstvu OŠ Šmarje-Sap

V sredo, 25. 10. 1989 je bila v sklopu prireditev ob občinskem prazniku krajska proslava in slovesen prevzem freske akademskega slikarja Mirka Šubica »Alegorične teme«, ki jo je Osnovni šoli Šmarje Sap podaril Ivan Marn. Freska je prej bila na njegovi hiši, ki bo zaradi gradnje avtoceste porušena. Omenjena hiša je prej pripadala pisatelju, publicistu in prevajalcu Ivanu Lahu, slikar Mirko Šubica pa je bil njegov osební prijatelj. Priložnostne svečanosti so se ob predstavnikih družbenopolitičnega življenja občine udeležili tudi hčerka Mirka Šubica, žena pokojnega pisatelja Ivana Laha in direktor Loškega muzeja, ki je navzočim spregovoril o freski. Pisatelj sin Andrijan Lah pa je šoli podaril nekaj originalnih pisateljevih del, s pomočjo katerih so potem lahko učenci in učitelji pripravili priložnostno razstavo nekaterih del profesorja Ivana Laha. Na prireditvi so učenci brali odlomke iz njegovih del, zlasti iz tistih, ki opisujejo pisateljev domači kraj in ljudi. V pisateljevi hiši so se zbirali kulturniki in domoljubi, saj je bil profesor Ivan Lah pisatelj, prevajalec, publicist in tudi velik domoljub. Nekaj del naših avtorjev je prevedel v češčino. Ker je profesor Ivan Lah kljub temu, da je večino svojega življenja preživel v naši občini, širši javnosti precej nepoznan, objavljamo nekaj podatkov o njegovem življenju in delu.

IVAN LAH

je bil rojen 1881 dacarju v Trnovem pri Ilirski Bistrici, toda na rojstni kraj ga čus-

tveno ni nič vezalo. Večino otroških let je namreč preživel v Šmarju pri Grosupljem (od tam sta bila doma tudi slovenist Janez Nep. Primic in ljudski pevec Matevž Kračman). Ta dolenska vas mu je ostala za vedno v toplem spominu, njena pokrajina, ljudje in zgodovina so ga kot pisatelja nenehno opajali. Gimnazijo je obiskoval v Ljubljani, dlje časa je bil gojenec Alojzijevejšča, in se v zadnjih razredih zasebno učil ruščine (dr. Jenkov Ruski kružok). Po maturi (1903) je odšel v Prago, študiral pri profesorjih Machalu, Masaryku, Drtini in drugih slavistikah, klasično filologijo, filozofijo in pedagogiko, izoblikoval svoj nazor v smislu nacionalizma in liberalizma ter vneto sodeloval pri Omladini in Svobodni misli, ki sta izhajali v Pragi. Po diplomi je bil nekaj let domači učitelj v občinski družini ob romantičnem Gardskem jezeru, vmes dosegel na praški univerzi doktorsko čast, nato pa se odpravil na potovanje po slovenskih deželah Poljski, Rusiji, Bolgariji in Srbiji. Potem je (v letih 1911 do 1914) urejeval časopisa Jutro in Dan ter kot časnikiar pogumno širil jugoslovanske ideje, ki se je v njem v času balkanskih vojn dokončno izoblikovala. Kot

KRAJEVNA SKUPNOST ŽALNA

Lepa pridobitev

Ob prazniku občine Grosuplje smo v Žalni odprli prenovljeno podružnično šolo, ki je bila vse do sedaj skupaj z okolico precej zanemarjena.

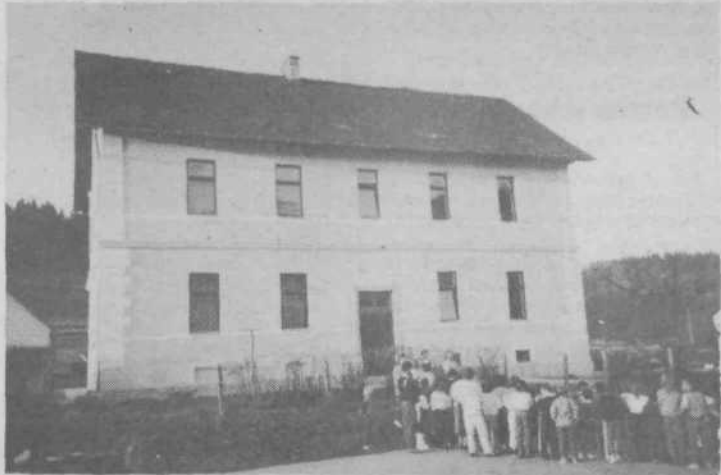
Med letošnjimi počitnicami pa je tudi naša šola prišla na vrsto za prenovu. Obnovljena fasada, preurejene sanitarije, zamenjani del električne napeljave, urejeni in prepleskani razredi, nov kabinet in prekriti del ostrejša so le glavna dela, ki so bila izvršena. Z novo ograjo ob cesti, s tlakovanimi potkami okrog šole, posajenimi cveticami, z asfaltiranim parkiriščem in prenovno stare drvarnice, pa je dobila tudi okolica šole novo, lepšo podobo.

Z željo, da bi otrokom zgradili lep ter sodobno opremljen hram učenosti, smo po svojih močeh pomagali tudi krajanji KS Žalna in KS Mlačevo. Največ zaslug za to veliko akcijo pa gre vodstvu centralne šole, predvsem njenemu ravnatelju, ki se je vneto zavzemal zato, da so dela potekala po načrtani poti.

Ob tem ne smemo pozabiti tudi delavk naše podružnične šole, ki so bile ob vsakem večjem delu pripravljene pomagati. V svoji zagnanosti je posebno izstopala vodja te šole tov. Rogljeva, ki je večji del svojih počitnic prežvela na gradbišču.

Vsem, ki ste kakorkoli pomagali pri obnovi šole, ki je sedaj, prenovljena, v ponos kraja in krajanom, iskrena hvala.

Jože Hribar

KRAJEVNA SKUPNOST VIDEM

DOBREPOLJE

Krajanji so nezadovoljni

Krajevna konferenca SZDL, Svet krajevske skupnosti ter Kulturno društvo Videm Dobrepolje so na naslov občinske konference SZDL Grosuplje naslovili pismo, v katerem izražajo svoje nezadovoljstvo nad hitrostjo razreševanja (predvsem komunalnih) problemov v svoji krajevni skupnosti ter nad samim položajem svoje krajevske skupnosti v občini Grosuplje. V KS krajanji že devetnajsto leto plačujejo krajevni samoprispevek, v akcije pa se vključujejo tudi z enkratnimi prispevki in prostovoljnimi delom, vendar po njihovem mnenju dela vse prepočasno potekajo.

V bližnji prihodnosti želijo predvsem urediti dobrepoljsko kanalizacijo, asfaltirati vaške poti ter cesto Predstruge — Zdenska vas, razširiti telefonske zmogljivosti, zgraditi objekt za najmlajše ter mrliško vežico, zgraditi gasilski center, zahtevajo pa tudi asfaltiranje ceste Zdenska vas

— Mlačevo. Naloge, ki si jih je zastavila krajevna skupnost so tolikšne, da jih s pomočjo širše družbene skupnosti (predvsem občine) zagotovo ne bodo mogli realizirati, saj v KS tudi menijo, da njihova krajevna skupnost kot eden od treh občinskih centrov ni v enakopravnem položaju. V KS ugotavljajo, da se v ostale centre (Grosuplje, Ivančna gorica) vlaga bistveno več ob manjšem prispevku krajanov, prav tako pa se tudi v nekatere manjše centre vlaga več kot v Videm Dobrepolje. Zaradi tega se nezadovoljstvo ljudi v Dobrepolju povečuje, hkrati s tem pa tudi nezaupanje v vodstvo KS, ki zaradi tega razmišlja tudi o kolektivnem odstopu. Organi občinske konference SZDL Grosuplje bodo od pristojnih občinskih služb zahtevali, da proučijo zahteve krajevske skupnosti Videm Dobrepolje, ter da skupaj z vodstvom KS iščejo rešitve za izboljšanje sedanjega stanja.

Freska Mirka Šubica, ki jo je bil nekoč hiša pisatelja Ivana Laha, je podaril Šmarje Sap 1989 hišni lastnik Ivan Marn.

politični osumljenec je prvo vojno prebil po ječah in taboriščih, nato so ga poslali na romunsko fronto, kjer je bil ranjen, tako da je osvobodjenje pričakal v praški bolnišnici. Po krajšem bivanju v Mariboru, kjer je pomagal organizirati kulturne ustanove, se je nazadnje ustalil v Ljubljani: tu je bil (od 1920) profesor na mestni ženski gimnaziji in umrl leta 1938.

Lah je bil brez dvoma dovolj nadarjen ustvarjalec, toda v leposlovju je bil preveč plodovit in se ukvarjal še s časnikiarstvom in publicistiko, tako da se v svoja dela ni utegnil dovolj poglobiti in doseči večjo kvaliteto. Od začetka stoletja do prve vojne je objavjal po revijah krajsko prozo, črtice in novele. Prispevki v Domu in svetu v romantično realistični smeri ter deloma pod vplivom Gogolja in Turgenjeva prikazujejo bedno in samotno življenje »dobrih izgubljenih duš« ter slikajo dolensko pokrajino in barjansko ravno. V tem prvem obdobju Lahovega pisanja je nastalo tudi nekaj boljših stvari, ki psiho našega podeželskega človeka in socialne razmere za agrarne krize prikazujejo docela reali-

stično. Leposlovna proza, ki je nato izhajala v Slovanu in Ljubljanskem zvonu, je bistveno drugačna, po zgledu moderne. Neitscheja in mladega Cankarja bolj kozmopolitska, individualistična in artistična. Impresionistična slika pokrajine, posluhuje se filozofskega dialoga, izpoveduje življenjsko melanholijo, izraža miselni upor proti tradiciji in povelitve užívanje življenja, in sicer v lirski ritmiziranjem slogu. Vse življenje pa je pisal Lah še obsežnejša dela z zgodovinsko snovjo — najbolj znan je roman Brambovci — ki se spet dogajajo največ na Dolenskem in so pisana pretežno romantično. Za mnoga od teh del je značilno, da jim je določena zgodovinska doba samo lupina, jedro pa domišljjsko bujne ljubezenske in junaške zgodbe, marsikje pa se tudi objektivno epska forma teh del subjektivizira in lirizira.

Bistveni sestavini Lahove osebnosti sta končno njegova kulturnopolitična publicistika, posvečena jugoslovanski nacionalni ideji, ter vloge zavzetega posredovavca česke književnosti in kulture Slovincem.

Pri Janezu Kastelicu — višenjskem slikarju

Ko bo kakšno nedeljo popoldne nenadoma posijalo bratovsko sonce — kam se boš napotil, spoštovani občan, če boš obiskal Višnje goro? Zapustil boš mokre in šumne ceste doline in poiskal boš tisto smer proti starodavnemu mestecu, ki se začne ob Šerkovi gostilni, streljaj čez Višnjico, prav nasproti zgodovinskega Suhega malna, kjer že več kot pol stoletja prebiva učiteljica Teja Samec, vir modrosti in pomoči za višnjegorske učeničake vseh vrst.

Kratka pot navkreber te bo takoj privedla do Višnje Gore na griču zahodno, prva hišica z leve strani — nasproti pulfturna — te bo prijazno pozdravila. Le kar javi se, to je dom našega znanega slikarja samouka Janeza Kastelica, vesel te bo. Vsi si želimo njegovih slik, Višnjank, okoličani in še daleč po domovini in svetu je poznan in priljubljen. Zajel je tudi naš kraj v takih motivih in barvah, ki ti sežejo v srce in jih ne moreš pozabiti, to pa je dar umetnosti.

Janez je danes tudi uslužbenec, ročni knjigovez pri Jugoreklamu, služba ga pač veže s praktičnim in potrebnim načinom življenja, vse to zna ta naša pridna višenjska čebelica lepo uskladiti s svojo umetniško naravo. Imaš vtis, da je pri Janezu vse urejeno, tudi njegovo lepo sožitje z materjo in domom. Vse svoje stvari najde takoj, lepo urejene na svojem mestu. No, pa sem ga prosila, da bi sestavil tudi seznam vseh svojih del in slikarskih razstav, pri katerih je sodeloval. Malo se je prestrašil, malo pomislil — začutil je pač, koliko dela in napora bi ga to stalo. Kar kmalu se je še sam navdušil. Ni trajalo dolgo, kakšne tedne in že je veselo pritekel s seznamom v roki. Kako bogata zbirka!

Če imaš posebno srečo, boš začul iz slikarjevega doma tudi glasbo, ko boš vstopil, boš zagledal Janeza, ki kar stoji igra na ročne orgle (japonske), mati pa zraven ubrano prepeva, kakor so na bližnji Polici vedno radi peli, saj to je vendar poliška Jurkova Lojzka (Burger)! Pokojni slikarjev oče je bil doma na Selih pri Višnji Gori, staršem se je slikar rodil kot tretji, najmlajši otrok v Jerovi vasi pri Grosupljem l. 1949, ko je družina tam prebivala 14 let v takratni Modicvi hiši ob vodnjaku.

(Modic je bil financer, hišo je kasneje kupil čevljar Drobnič).

Slikar Janez Kastelic se je v letu 1966 seznanil z akademskim slikarjem Gabrijelom Humekom in ta mu je dajal nasvete. Spominjam se ju, ko sta ob nedeljah skupaj prihajala v Kosco, kjer je Janez v letu 1968 slikal Groznikovo domačijo (glej slikarjev seznam slik). Tam mi je slikar Humek pošepetal, da je Kastelic slikarski talent, da pa hoče slikati same panorame, to pa je težavno.

Toda Janez se panoramam nikdar ni odpovedal.

Še ob koncu poletja 1989 je naredil najnovejšo panoramo (platno, olje), naša prelepa valovita dolenska pokrajina nekdanjega časa nas pozdravlja z nje. To sliko še lahko najdete med drugimi pri Kastelcih, navdušili se boste za čisto okolje!

Našega slikarja so bogatila tudi predavanja dobrih predavateljev Društva likovnih samorastnikov v Ljubljani, obžaluje pa, da to društvo ni več tako dejavno, kakor je bilo pred časom. Še je njegov član in to že od leta 1973.

Spoštovani sprehajalec, ko boš pozivljen izstopil iz slikarjevega doma, se ozri še na svetel vrtniček: to je bil nekoč temačen vrt, poln eksotičnih grmičev in dreves, last nekdanjih »poštnih« v Višnji Gori. Tu je zadnji Peter Gilly pisal v senčni uti svoje opise mesteca za razne časopise. Kjer stoji slikarjeva nova hišica, je bila nekdanj posebna »šupa« z zadnjimi poštnimi vozili našega kraja.

Pa srečno pot!

Mihaela Zajc-Jarc

Podatki o slikarju

Roj. 29. 1. 1949 v Jerovi vasi pri Grosupljem.

Že v zgodnjem otroštvu je pokazal veliko nadarjenost do slikarstva.

»Prosti čas posveča slikarstvu.«

Njegova slikarska tehnika je olje, akril in tuš. Od leta 1973 je član DLS Ljubljana Krekov trg 2. in redno sodeluje na kolektivnih razstavah.

Slikarjeva motivika je krajina, realistično obarvana. V njegovih delih občasno opazimo tudi portrete in tihožitja — v perorisbi — tuš pa prikazuje ljudsko arhitekturo. Večina oljnih del prikazuje motive Višnje gore iz različnih zornih kotov. Iz tega je razvidno, da SLIKARJU domačinu leži stara mestna arhitektura, in znana na vsakem koraku izbrati nov motiv starega mesta.

Slikar živi in ustvarja v Višnji gori, Sokolska 20. stanovanje in atelje — Tel. 784-041.

RAZSTAVE:

1963. — NEW DELHI — svetovna razstava mladih.

1964. — MOKSVA, SLOVENJ GRADEC, MARIBOR — MURSKA SOBOTA.

1965. — SLOVENJ GRADEC, MARIBOR — MURSKA SOBOTA.

1969. — LJUBLJANA — MESTNA GALERIJA.

SODELOVANJE NA RAZSTAVAH V OKVIRU DRUŠTVA LIKOVNIH SAMORASTNIKOV — LJUBLJANA — KREKOV TRG 2.

1974. Ljubljana — Mestna knjižnica, Mestno gledališče, KS. Savsko naselje, krajevna skupnost B. Kidrič, Jelovškova gal., Kočevje, Radenci in Celje.

1975. Velenje, Grosuplje, Kranj, Domžale — Prule.

1976. Beograd, Ljubljana-Jelovškova gal., Nova Gorica—Jesenice.

1977. Ljubljana MGL, Dobrovo v goriških brdih, Ljubljana, Kranj, Rogaska Slatina, Jelovškova gal., Grosuplje, Muljava, Trbovlje—Dobrna.

1978. Kamnik, Domžale, Puła — Višnja gora.

1979. Jelovškova gal., Iskra Pržan, Grosuplje — Dobrepolje.

1980. Dobrepolje — Ljubljana Bežigradska galerija.

1981. Velike Lašče — Dobrepolje.

1982. Krajevna skupnost Stadion — Ljubljana, Reka — Grosuplje.

1983. Muljava — Metlika.

1984. Maribor, Kranj — Grosuplje.

1985. Razstavní paviljon Jurček — gospodarsko razstavišče Ljubljana — Murska Sobota — Cankarjev dom Ljubljana.

1988. Piran hotel Kavarna.

SLIKAR TUDI REDNO SODELUJE NA RAZSTAVAH ZDRUŽENJA LIKOVNIH SKUPIN SLOVENIJE.

EXTEMPORE:

1978. — Višnja gora.

1981. — Velike Lašče.

1982. — moviti Cerkniškega jezera, podobe Ljnbjlane — Zagorica—Dobrepolje.

1983. — podobe Ljubljane.

SAMOSTOJNE RAZSTAVE:

1971. — Višnja gora, Mladinski klub — 20 del

— Šolski center tiska in papirja Ljubljana — 22 del

1978. — Počastitev 500. letnice — mesta Višnje gore — 34 del

1985. — Počastitev 110. letnice gasilskega društva Višnja gora, ter otvoritev novega gasilskega doma — 18 del

1989. — MARKETING — AGENCIJA Dalmatinova 3, Ljubljana — 3 dela.

Avtorica članka je želela objaviti tudi seznam slik po časovnem zaporedju, kar pa žal, zaradi pomanjkanja prostora ni izvedljivo.

Povemo naj le, da so slike Janeza Kastelica prodane, med drugim, tudi v Atene, Prago, Anglijo, Toronto...